

ปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ*

FACTORS AFFECTING INTERPERSONAL RELATIONSHIP BETWEEN FRIENDS AMONG STUDENTS AT RAJAMANGALA UNIVERSITY OF TECHNOLOGY KRUNGTHAP

สง่า นามวัตร

Sanga Namwat

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Krungthep, Thailand

E-mail: sanga.n@mail.rmutk.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยกับสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 - 4 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 390 คน ที่สุ่มเลือกแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC = 0.70 - 1.00) และความเชื่อมั่นภายใน (Cronbach's alpha = 0.80) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย การจัดการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน ทักษะคิดของนักศึกษาที่มีต่อเพื่อน การเห็นคุณค่าในตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ การเลี้ยงดูของครอบครัว

* Received 30 July 2025; Revised 1 September 2025; Accepted 2 September 2025

และบุคลิกภาพ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ คือ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อเพื่อน การเห็นคุณค่าในตนเอง การเลี้ยงดูของครอบครัว และการจัดการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน ซึ่งปัจจัยทั้ง 5 สามารถร่วมกันพยากรณ์สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษาได้ร้อยละ 53.5

คำสำคัญ: ปัจจัย สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน นักศึกษา

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study the relationship between personal factors, environmental factors in the university and the interpersonal relationship between friends among students at Rajamangala University of Technology Krungthep 2) to study the factors that affected the interpersonal relationship between friends among students at Rajamangala University of Technology Krungthep. The sample consisted of 390 undergraduate students from the first to fourth year in the 2024 academic year. Data were collected using questionnaires based on a five-point Likert scale, with content validity (IOC = 0.70 - 1.00) and reliability (Cronbach's alpha = 0.80). Data analysis was conducted using Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient and Multiple Regression Analysis. The findings revealed that 1) interpersonal relationships among students were significantly correlated ($p < .01$) with classroom teaching and learning management, student attitudes toward peers, self-esteem, affiliation motivation, family upbringing, and personality traits. 2) five factors university activities, student attitudes toward peers, self-esteem, family upbringing, and classroom teaching and learning

management were found to significantly influence interpersonal relationships. Collectively, these factors explained 53.5% of the variance in peer relationships.

Keyword: Factors, Interpersonal Relationship between Friends, Students

บทนำ

มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องพึ่งพาและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อความอยู่รอดและความมั่นคงในชีวิต การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวและสร้างความสัมพันธ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตทั้งด้านส่วนตัวและการทำงาน (สมพร สุทัศนีย์, 2554) โดยเฉพาะสังคมในยุคปัจจุบันเป็นสังคมแห่งข้อมูลข่าวสารที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน ส่งผลให้โครงสร้างของสังคมมีความซับซ้อนและหลากหลายมากขึ้น บุคคลจึงจำเป็นต้องมีทักษะในการปรับตัวและการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ซึ่งการศึกษานับเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยพัฒนาศักยภาพบุคคลให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะชีวิต ตลอดจนสามารถรับมือกับปัญหาและการเปลี่ยนแปลงในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ, 2552) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้เน้นการพัฒนาบุคคลให้สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติ ปัญญา และคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) ขณะที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุนมนุษย์ เพื่อให้คนไทยมีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

ในบริบทของการศึกษาระดับอุดมศึกษา สถาบันการศึกษาเป็นระบบที่มีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ รวมถึงการสร้างค่านิยมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานจริง มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างรวดเร็ว (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ, 2567ก)

การเรียนรู้ในระดับมหาวิทยาลัยจึงไม่ได้มุ่งเฉพาะการเรียนรู้ในห้องเรียน แต่ยังรวมถึงกิจกรรมที่ต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของนักศึกษา ซึ่งสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับ “สัมพันธ์ภาพ

ระหว่างบุคคล” อันเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมที่บุคคลมีต่อกันในบริบทของการอยู่ร่วมกันในสังคม (Forgas, 2002)

สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาในมหาวิทยาลัยมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาสังคมในมหาวิทยาลัย การทำงานเป็นกลุ่ม ความสำเร็จของการเรียนรู้ และการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของนักศึกษา การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลทางการเรียน ความพึงพอใจในชีวิตนักศึกษา และการอยู่ร่วมกันในชุมชนและมหาวิทยาลัยอย่างมีความสุข (วิชัย ศรีชะเกษ, ยุภาพร ยุภาศ และ ภักดี โพธิ์สิงห์, 2565) จากงานศึกษาที่ผ่านมา จำนงค์ นามมา และจักรี ศรีจารุเมธีญาณ (2564) ลักษณะ สรวิวัฒน์ (2556) ชี้ให้เห็นว่า มนุษย์สัมพันธ์ที่ดีในองค์กรส่งผลให้เกิดความสามัคคี การมีความเข้าใจอันดีระหว่างกัน การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและการลดความขัดแย้ง โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนช่วงวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งเป็นช่วงที่ความสัมพันธ์กับเพื่อนมีผลกระทบอย่างยิ่งต่อพฤติกรรม ความคิด และสุขภาวะทางจิตใจของนักศึกษา (จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์, 2557)

อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจเบื้องต้นของผู้วิจัย โดยใช้แบบสอบถามที่แจกจ่ายแก่นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 - 4 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ จำนวน 70 คน ครอบคลุมทั้ง 7 คณะ พบว่า มีนักศึกษา จำนวน 45 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 64.29 ที่ประสบปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน โดยมีระดับปัญหาอยู่ในระดับมากถึงร้อยละ 62.22 และระดับปานกลางร้อยละ 26.67 จากข้อมูลข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาแนวทางการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักศึกษาในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะในด้านการปรับตัว การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ โดยมุ่งหวังว่างานวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องในการวางแผนแนวทางแก้ไขหรือส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษาในเชิงบวก และสามารถช่วยให้นักศึกษาใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยกับสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ การเห็นคุณค่าในตนเอง บุคลิกภาพทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อเพื่อน การเลี้ยงดูของครอบครัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัย ได้แก่ การจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย การจัดการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน มีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
2. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ การเห็นคุณค่าในตนเอง บุคลิกภาพทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อเพื่อน การเลี้ยงดูของครอบครัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัย ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน การจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยส่งผลต่อสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 - 4 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2567 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 9,749 คน ใช้การคำนวณขนาดตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากร ด้วยสูตรของ Taro Yamane (1973) โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 0.05

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 - 4 ปี การศึกษา 2567 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 390 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

ตารางที่ 1 การสุ่มตัวอย่าง

คณะที่ศึกษา	จำนวนนักศึกษา (คน) แยกตามชั้นปี					จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน) แยกตามชั้นปี				
	1	2	3	4	รวม	1	2	3	4	รวม
บริหารธุรกิจ	1075	1028	584	519	3,206	42	40	23	20	125
ศิลปศาสตร์	425	360	346	328	1,459	16	15	14	13	58
วิศวกรรมศาสตร์	708	520	325	290	1,843	28	21	13	11	73
อุตสาหกรรมสิ่งทอ	40	36	33	31	140	2	2	2	2	8
ครุศาสตร์อุตสาหกรรม	90	66	47	43	246	4	4	2	2	12
เทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์	346	360	299	246	1,251	14	14	12	9	49
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	538	396	360	310	1,604	21	16	14	14	65
รวม	3,222	2,766	1,994	1,767	9,749	127	112	78	67	390

ที่มา : สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ณ วันที่ 1

กรกฎาคม 2567

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น

ปัจจัยส่วนบุคคล

1. แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์
2. การเห็นคุณค่าในตนเอง
3. บุคลิกภาพ
4. ทักษะคตินักศึกษาที่มีต่อเพื่อน
5. การเลี้ยงดูของครอบครัว

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัย

1. การจัดการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน
2. การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

2.2 ตัวแปรตาม

สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา

3. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ คณะ ชั้นปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน คำถามเป็นลักษณะแบบให้เลือกตอบเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ การเห็นคุณค่าในตนเอง บุคลิกภาพทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อเพื่อน การเลี้ยงดูของครอบครัว ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัย ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale อ้างถึงใน พิเชิต ฤทธิ์จรรยา, 2549)

4. การรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามแก่นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 390 ฉบับ

4.2 นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 390 ฉบับ มาตรวจสอบและทำการวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าสถิติ ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ จำแนกตามเพศ ชั้นปี คณะ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน โดยการหาค่าร้อยละ (percentage)

5.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson' Products Moment Correlation Coefficient) และกำหนดเกณฑ์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อการแปลผลตามเกณฑ์ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541)

5.3 วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) ใช้เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ โดยผ่านการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นก่อนการวิเคราะห์ ดังนี้

5.3.1 ตัวแปรอิสระทุกตัวอยู่ในอันตรภาคชั้นขึ้นไป (Interval level)

5.3.2 ตัวแปรทุกตัวมีการกระจายแบบโค้งปกติ (Normality)

5.3.3 ตัวแปรมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Linear relationship)

5.3.4 ตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเองสูง (Multicollinearity)

วิเคราะห์โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ซึ่งตัวแปรอิสระทั้งหมดที่มีความสัมพันธ์กัน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันไม่เกิน .65 (Burn & Grove, 2009) และค่า Tolerance มีค่าเข้าใกล้ 0 มากเท่าใด หมายความว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน และค่า VIF ปกติไม่เกิน 10 (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2561) สำหรับการศึกษาคั้งนี้ ค่า Tolerance อยู่ในช่วง .681-.812 และค่า VIF อยู่ในช่วง 1.435-1.520

5.4 ความคลาดเคลื่อนแต่ละค่าเป็นอิสระ คือ ตัวแปรอิสระต้องเป็นข้อมูลที่ไม่มีความสัมพันธ์ภายในตัวเอง โดยดูจากค่า Durbin-Watson ซึ่งต้องเข้าใกล้ 2 สำหรับการศึกษาคั้งนี้ค่า Dubin-Watson เท่ากับ 1.641 แสดงว่าไม่เกิด autocorrelation หรือข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์ภายในตัวเอง

ผลการวิจัย

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ชั้นปีที่ศึกษา คณะที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n)	ร้อยละ(%)
1. เพศ		
1) ชาย	196	50.3
2) หญิง	194	49.7
รวม	390	100.0

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ชั้นปีที่ศึกษา คณะที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n)	ร้อยละ(%)
2. ชั้นปีที่ศึกษา		
1) ชั้นปีที่ 1	127	32.6
2) ชั้นปีที่ 2	112	28.7
3) ชั้นปีที่ 3	80	20.5
4) ชั้นปีที่ 4	71	18.2
รวม	390	100.0
3. คณะที่ศึกษา		
1) คณะบริหารธุรกิจ	125	32.1
2) คณะศิลปศาสตร์	55	14.1
3) คณะวิศวกรรมศาสตร์	75	19.2
4) คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม	12	3.1
5) คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ	8	2.1
6) คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์	49	12.6
7) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	66	16.9
รวม	390	100.0
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2567		
1) ระดับผลการเรียน 1.50-2.00	17	4.4
2) ระดับผลการเรียน 2.01-2.50	72	18.5
3) ระดับผลการเรียน 2.51-3.00	107	27.4

4) ระดับผลการเรียน 3.01-3.50	125	32.1
5) ระดับผลการเรียน 3.51-4.00	69	17.7
รวม	390	100.0
5. รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน		
1) ตั้งแต่ 15,001-20,000	121	31.0
2) ตั้งแต่ 20,001-25,000	62	15.9
3) ตั้งแต่ 25,001-30,000	67	17.2
4) ตั้งแต่ 30,001-35,000	55	14.1
5) ตั้งแต่ 35,001 บาทขึ้นไป	85	21.8
รวม	390	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 50.3 เป็นเพศหญิง จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 49.7 ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 30.6 รองลงมาเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 ตามลำดับ ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 32.1 รองลงมา เป็นนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะศิลปศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม และคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ระหว่าง 3.01-3.50 จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 32.1 รองลงมาอยู่ระหว่าง 2.51-3.00, 2.01-2.50, 3.51-4.00 และ 1.50-2.00 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน อยู่ระหว่าง 15,001-20,000 จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00 รองลงมา มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนอยู่ระหว่าง 35,001 ขึ้นไป 25,001-30,000, 20,001-25,000 และ 30,001-35,000 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและด้านปัจจัยสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยกับสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	y
X1	1	.481**	.292**	.318**	.261**	.285**	.224**	.408**
X2		1	.344**	.409**	.164**	.246**	.242**	.566**
X3			1	.449**	.013	.151**	.090	.454**
X4				1	.098	.218**	.213**	.579**
X5					1	.369**	.335**	.498**
X6						1	.530**	.588**
X7							1	.640**
Y								1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (X1) การเห็นคุณค่าในตนเอง (X2) บุคลิกภาพ (X3) ทักษะคิดของนักศึกษาที่มีต่อเพื่อน (X4) การเลี้ยงดูของครอบครัว (X5) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัย ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน (X6) การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย (X7) มีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงปัจจัยที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดไปหาปัจจัยที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุด ได้ดังนี้ การจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย (X7) (.640) การจัดการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน (X6) (.588) ทักษะคิดของนักศึกษาที่มีต่อเพื่อน (X4) (.579) การเห็นคุณค่าในตนเอง (X2) (.566) การเลี้ยงดูของครอบครัว (X5) (.498) บุคลิกภาพ (X3) (.454) แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (X1) (.408)

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ โดยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Enter Multiple Regression)

ตัวแปร	B	S.E	Beta	T	sig
การเห็นคุณค่าในตนเอง	.158	.057	.141	2.780	.006
ทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อเพื่อน	.281	.072	.193	3.885	.000
การเลี้ยงดูของครอบครัว	.127	.047	.124	2.687	.008
การจัดการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน	.131	.056	.120	2.342	.020
การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย	.203	.042	.244	4.847	.000
R ² .355 SEE .46694 F 28.755 sig=.00					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรอิสระ 5 ตัว ร่วมกันอธิบาย สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพได้ ร้อยละ 35.5 โดยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ คือ การเห็นคุณค่าในตนเอง ทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อเพื่อน การเลี้ยงดูของครอบครัว การจัดการเรียนการสอนภายในชั้นเรียนและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ตัวแปรอิสระที่มีอำนาจในการทำนายปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ได้ดีที่สุด คือ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย Beta= .244 ทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อเพื่อน Beta= .193 การเห็นคุณค่าในตนเอง Beta= .141 การเลี้ยงดูของครอบครัว Beta= .124 และการจัดการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน Beta= .120

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงปัจจัยที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ไปหาปัจจัยที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุด ได้ดังนี้ การจัด

กิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย (.640) การจัดการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน (.588) ทักษะคิดของนักศึกษาที่มีต่อเพื่อน (.579) การเห็นคุณค่าในตนเอง (.566) การเลี้ยงดูของครอบครัว (.498) บุคลิกภาพ (.454) แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (X1) (.408) อภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 การจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย มีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรม การเข้าสังคมและความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ของนักศึกษา โดยกิจกรรมต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น เช่น กิจกรรมต้อนรับนักศึกษาใหม่ การปฐมนิเทศ การตั้งชมรม กิจกรรมแข่งขันกีฬา และกิจกรรมด้านวิชาการ มีบทบาทในการส่งเสริมให้นักศึกษาได้พบปะ พูดคุย และสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนใหม่ รวมถึงรุ่นพี่และนักศึกษาต่างคณะ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เอริกสัน (Erikson, 1963) ที่อธิบายพัฒนาการทางสังคมในช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น (early adulthood) ซึ่งอยู่ในช่วงอายุประมาณ 20 - 40 ปี ตามทฤษฎีของ เอริกสัน (Erikson) ระยะพัฒนาการที่สำคัญของวัยนี้คือ “ความใกล้ชิดกับความโดดเดี่ยว” (Intimacy vs. Isolation) โดยบุคคลจะมีแรงจูงใจในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและยั่งยืนกับผู้อื่น เช่น มิตรภาพ ความรัก หรือการเข้าสังคม หากบุคคลสามารถสร้างความสัมพันธ์เหล่านี้ได้สำเร็จ จะนำไปสู่ภาวะของ “ความใกล้ชิด” (intimacy) ซึ่งเป็นพื้นฐานของสุขภาพจิต ที่ดีและการเติบโตในบทบาททางสังคม แต่หากล้มเหลวจะนำไปสู่ภาวะ “ความโดดเดี่ยว” (isolation) ที่อาจกระทบต่อสุขภาพทางจิตใจในระยะยาว

1.2 การจัดการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน มีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า การจัดการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน มีอิทธิพลสำคัญต่อผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยเฉพาะในบริบทของการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษาที่ต้องการส่งเสริมให้นักศึกษาพัฒนาทักษะทั้งด้านวิชาการและทักษะทางสังคม เช่น การเปิดโอกาสให้นักศึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การมีส่วนร่วมของอาจารย์ในการกระตุ้นการทำงานเป็นทีม และการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่เหมาะสม ล้วนสะท้อนแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวคิด “การเรียนรู้แบบร่วมมือ” (Cooperative Learning) ตามแนวคิดของ จอห์นสัน, จอห์นสัน และโฮลูเบ็ค (Johnson, Johnson and Holubec, 1998) อธิบายว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการทำงานเป็นกลุ่มย่อยเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ทางการ

เรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งมีจุดเด่นที่แตกต่างจากการทำ งานกลุ่มทั่วไปตรงที่มีโครงสร้างที่ชัดเจน และ กำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มอย่างเป็นระบบ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วม อย่างแท้จริง

1.3 ทศนคติของนักศึกษาที่มีต่อเพื่อน มีความสัมพันธ์กับสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า นักศึกษามีทศนคติที่หลากหลายต่อเพื่อน โดยส่วนใหญ่มีมุมมองเชิงบวกต่อ ความสำคัญของมิตรภาพในการสนับสนุนการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง แต่ในขณะเดียวกันก็ มีทศนคติเชิงลบบางประการ เช่น ความรู้สึกอิจฉาริษยาและการมองว่าเพื่อนเห็นแก่ตัว ซึ่งสะท้อน ให้เห็นถึงความท้าทายในการสร้างสัมพันธ์ภาพที่แท้จริงในสภาพแวดล้อมการศึกษาที่มีการ แข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาจารย์ ช่างประดับ (2550) ที่พบว่า นักเรียนที่มีทศนคติ ทางบวกต่อการคบเพื่อนมีสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มี ทศนคติทางบวกต่อการคบเพื่อน คือ นักเรียนที่มีความคิดว่า การพูดคุยกับเพื่อนด้วยถ้อยคำ ไพเราะ การแสดงออกถึงความห่วงใย และการให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนในด้านการเรียนและ ด้านการทำงานเป็นสิ่งที่ดี ก็จะมีความรู้สึกพอใจ และให้ความสนใจต่อการคบหาเพื่อน ดังนั้น นักเรียนจึงมีการแสดงออกกับเพื่อนดี และปฏิบัติตนกับเพื่อนดี ซึ่งเป็นผลให้นักเรียนมี สัมพันธ์ภาพกับเพื่อนดี

1.4 การเห็นคุณค่าในตนเอง มีความสัมพันธ์กับสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนของ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า นักศึกษามีความเชื่อมั่นในตนเอง และนักศึกษาเชื่อว่าตนเองเป็นคนที่มีความรู้ ความสามารถ สะท้อนถึงการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น (esteem needs) ซึ่ง ครอบคลุมถึงความเชื่อมั่น ความสามารถ การได้รับการยอมรับ และการมีคุณค่าในตนเอง เมื่อ ได้รับการตอบสนองความต้องการในระดับนี้ นักศึกษาย่อมพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองที่ มั่นคง และส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมุ่งมั่นและความพยายาม เช่น การทำงาน อย่างเต็มความสามารถทุกครั้งที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ มาสโลว์ (Maslow, 1943) อธิบายว่า มนุษย์มีความต้องการพื้นฐานเรียงลำดับจากระดับต่ำไปสู่ระดับสูง ได้แก่ (1) ความต้องการทางร่างกาย (2) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (3) ความต้องการ

ความรักและความเป็นเจ้าของ (4) ความต้องการได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น และ (5) ความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต ซึ่งในกรณีของนักศึกษา ความเห็นคุณค่าในตนเองนั้นสัมพันธ์โดยตรงกับลำดับขั้นที่ 3-5 ของมาสโลว์

1.5 แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ มีความสัมพันธ์กับสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่านักศึกษาแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับการแสวงหาการยอมรับจากเพื่อน โดยเฉพาะการที่เพื่อน ๆ บอกว่านักศึกษาเป็นคนยิ้มแย้มแจ่มใส และ เพื่อน ๆ บอกว่านักศึกษาเป็นคนพูดจาไพเราะอ่อนหวาน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านักศึกษาได้รับการยอมรับในเชิงบวกจากกลุ่มเพื่อน หรือนักศึกษาขอความช่วยเหลือเพื่อน และ เวลาประชุมกลุ่มนักศึกษารับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเสมอ แสดงให้เห็นว่านักศึกษาให้ความสำคัญกับการรักษาความสัมพันธ์และความสามัคคีในกลุ่มมากกว่าการแสดงความเป็นผู้นำหรือการครอบงำ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีที่ว่าบุคคลที่มีความต้องการสัมพันธ์ภาพ จะมีแนวโน้มเป็นผู้ตาม (Follower) มากกว่าผู้นำ และสอดคล้องกับแนวคิดของ แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1961) ที่อธิบายว่า บุคคลที่มีสัมพันธ์ภาพสูงจะมีพฤติกรรมที่ทำให้ผู้อื่นมองโลกในแง่ดีและมีพฤติกรรมการแสวงหาการยอมรับ การเป็นที่รัก และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

1.6 การเลี้ยงดูของครอบครัว มีความสัมพันธ์กับสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่านักศึกษามีประสบการณ์การได้รับการเลี้ยงดูจากครอบครัวในด้านต่าง ๆ เช่น การได้รับความรัก ความเอาใจใส่ การได้รับคำปรึกษา การถูกสอนเรื่องความอดทน การให้เกียรติผู้อื่น การพึ่งพาตนเอง และการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเมธ พงศ์เกตรา (2553) ที่พบว่า นักเรียนที่มีสัมพันธ์ภาพกับผู้ปกครองดี มีสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติตนของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อกันก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การที่ผู้ปกครองให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันตามความสามารถและโอกาส นักเรียนสามารถที่จะปรึกษาปัญหาต่าง ๆ กับผู้ปกครองได้ เป็นการเสริมสร้างสัมพันธ์ภาพให้เกิดขึ้นในบ้าน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเห็นแบบอย่างการมีสัมพันธ์ภาพที่ดี ดังนั้น นักเรียนที่มีสัมพันธ์ภาพกับผู้ปกครองดี จึงสามารถสร้างสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนได้ดีเช่นเดียวกัน และสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ อัลเบิร์ต บันดูรา (Albert Bandura, 1977) ซึ่งเน้นว่าการเรียนรู้เกิดจากการสังเกตแบบอย่าง (modeling) การเลียนแบบพฤติกรรม (imitation) และการสร้าง

ความเชื่อมั่นในตนเอง (self-efficacy) และชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมมนุษย์เป็นผลลัพธ์ของการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ด้วย

1.7 บุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์กับสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่าบุคลิกภาพในบางลักษณะมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ซึ่งสามารถอธิบายได้โดยอาศัยกรอบแนวคิดของทฤษฎีบุคลิกภาพ Big Five (Big Five Personality Traits) ที่เสนอโดย คอสตาและ แม็คเคร (Costa and McCrae, 1992) ซึ่งแบ่งบุคลิกภาพของมนุษย์ออกเป็น 5 มิติหลัก ได้แก่ การเปิดรับประสบการณ์ (Openness to Experience), ความมุ่งมั่นรับผิดชอบ (Conscientiousness), การมีมิตรไมตรี (Agreeableness), การเปิดเผยทางอารมณ์ (Extraversion) และความมั่นคงทางอารมณ์ (Neuroticism) ซึ่งบุคลิกภาพตามแนวคิดของ Big Five มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนในระดับอุดมศึกษา นักศึกษาที่มีลักษณะของความรับผิดชอบสูง อารมณ์มั่นคง มีมิตรไมตรี และเปิดใจรับฟังเพื่อนมักจะสามารสร่วมกันสร้างความสัมพันธ์อันดีในหมู่เพื่อนได้อย่างยั่งยืน ตรงกันข้ามกับนักศึกษาที่ขาดคุณลักษณะดังกล่าวที่มีแนวโน้มจะประสบปัญหาด้านสัมพันธ์ภาพในกลุ่ม

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 5 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้ดังนี้ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อเพื่อน การเห็นคุณค่า ในตนเอง การเลี้ยงดูของครอบครัว การจัดการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน ซึ่งทั้ง 5 ปัจจัยนี้สามารถรวมกันอธิบายความแปรปรวนของสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษาได้ ร้อยละ 53.50

2.1 การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ส่งผลต่อสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักศึกษามีปฏิสัมพันธ์กันโดยตรง โดยที่มหาวิทยาลัยได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมปฐมนิเทศ กิจกรรมต้อนรับน้อง ชมรม และการแข่งขันกีฬา ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ทำให้นักศึกษาได้พบปะ พูดคุย และร่วมมือกัน ทำให้เกิดความรู้สึกผูกพัน ความเข้าใจและมิตรภาพ

ระหว่างกัน การมีปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องในกิจกรรมเหล่านี้ส่งเสริมให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีในกลุ่มเพื่อน และ ยังมีส่วนส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกันและเอื้อให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ส่งผลให้การสร้างสัมพันธภาพในหมู่นักศึกษาเป็นไปในทางที่ดี สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาของ บรอนเฟน เบรนเนอร์ (Bronfenbrenner, 1979) ที่ว่าการพัฒนาของบุคคลไม่ได้เกิดขึ้นลำพัง แต่เป็นผลมาจากบริบทของสิ่งแวดล้อมที่มีหลายระดับ กิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นจึงมิใช่เพียงการพัฒนาองค์ความรู้ แต่ยังเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมความสัมพันธ์และการอยู่ร่วมกันของนักศึกษาในสังคมมหาวิทยาลัยอย่างมีความหมาย

2.2 ทักษะคติของนักศึกษาที่มีต่อเพื่อน ส่งผลต่อสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าโดยรวมแล้วนักศึกษามีทัศนคติในเชิงบวกต่อเพื่อน ทั้งในด้านความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรม เช่น นักศึกษารู้สึกว่าการมีเพื่อนเป็นสิ่งดี มีแนวโน้มพึ่งพาเพื่อนในยามมีปัญหา รวมถึงรู้สึกว่าจะสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้นเมื่อมีเพื่อนช่วยแนะนำ อย่างไรก็ตาม ยังมีนักศึกษาบางส่วนที่รู้สึกเบื่อเพื่อน หรือไม่พอใจเมื่อเพื่อนได้คะแนนมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Social Exchange Theory) ตามแนวคิดของ โฮแมนส์ (Homans, 1958) และ บลู (Blau, 1964) กล่าวไว้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเกิดจากการประเมินผลได้ผลเสียในความสัมพันธ์นั้น นักศึกษาที่เลือกปรึกษาเพื่อนเมื่อมีปัญหา แสดงถึงความเชื่อมั่นว่าเพื่อนสามารถให้ประโยชน์หรือการสนับสนุนทางอารมณ์ ในขณะที่การเลือกทำงานเดี่ยวมากกว่างานกลุ่ม อาจเกิดจากประสบการณ์ที่รู้สึกว่าการทำงานร่วมกับเพื่อนทำให้ไม่ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวัง หรือมีความขัดแย้งที่ทำให้ “ต้นทุนทางจิตใจ” สูงกว่าผลประโยชน์ที่ได้รับ

2.3 การเห็นคุณค่าในตนเอง ส่งผลต่อสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักศึกษามีลักษณะของความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีความสามารถ ได้รับการยอมรับจากเพื่อน และมีประสบการณ์ทางบวกในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษาไม่ได้จำกัดอยู่ที่ความคิดส่วนตัวเกี่ยวกับตนเองเท่านั้น หากแต่สะท้อนออกมาในการกระทำและความสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น การร่วมงานกับเพื่อน การได้รับคำชม หรือการได้รับมอบหมายงานสำคัญ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลประเมินตนเองในเชิงบวกในระดับสังคมโดยรวม และส่งผลให้เกิดความสามารถในการปรับตัว มีแรงจูงใจในการเรียน และสามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โรเซน

เบอร์ก (Rosenberg, 1985) ที่กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองไม่ได้เป็นเพียงมิติด้านใน (intrapersonal) แต่ยังสัมพันธ์กับประสบการณ์ทางสังคม (interpersonal experiences) ที่หล่อหลอมการรับรู้ตนเอง โดยเฉพาะในช่วงวัยรุ่นและวัยกำลังเรียนมหาวิทยาลัยที่การมองตนเองจะเชื่อมโยงอย่างลึกซึ้งกับสายสัมพันธ์ทางสังคม

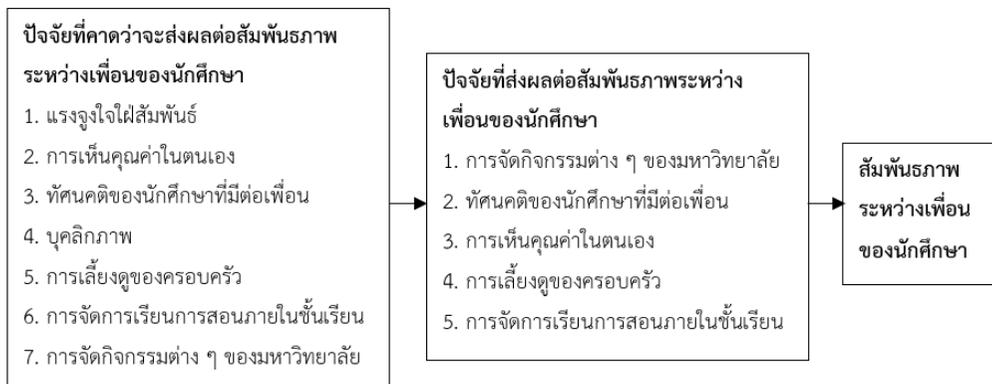
2.4 การเลี้ยงดูของครอบครัว ส่งผลต่อสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า การเลี้ยงดูของครอบครัวส่งผลอย่างมากต่อพฤติกรรมและคุณลักษณะของนักศึกษา โดยเฉพาะในด้านความมีวินัยในตนเอง การมีทัศนคติที่ดีต่อสังคม และการปรับตัวเข้ากับชีวิตในมหาวิทยาลัย และนักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะนี้มีแนวโน้มที่จะแสดงออกถึงความสามารถในการปรับตัว มีความอดทน มีจิตสาธารณะ และรู้จักให้เกียรติผู้อื่นซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ แบนดูรา (Bandura, 1977) ที่อธิบายว่าบุคคลเรียนรู้พฤติกรรมต่าง ๆ ผ่านกระบวนการ “การเรียนรู้โดยการสังเกต” (observational learning) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลต้นแบบ เช่น พ่อแม่หรือผู้ปกครอง หากผู้ปกครองมีพฤติกรรมเชิงบวก เช่น การแสดงความรักความเอาใจใส่ การให้คำปรึกษา การสอนเรื่องคุณธรรม การสนับสนุนกิจกรรมของนักศึกษา และ การส่งเสริมให้รู้จักพึ่งพาตนเอง นักศึกษาจะซึมซับและเรียนรู้พฤติกรรมเหล่านี้ผ่านการสังเกตและการเลียนแบบ โดยไม่จำเป็นต้องผ่านการลงมือกระทำหรือประสบผลลัพท์โดยตรง

2.5 การจัดการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน ส่งผลต่อสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า การจัดการเรียนการสอนภายในชั้นเรียนที่มีลักษณะเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมอย่างหลากหลาย เช่น การจัดกลุ่ม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การซักถาม รวมถึงการเรียนรู้ร่วมกันในทีม มีความสอดคล้องกับแนวคิดของทฤษฎี การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivist Learning Theory) ของไวก็อตสกี (Vygotsky, 1978) ซึ่งมองว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นจากกระบวนการทางสังคม โดยเฉพาะการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในบริบทของสังคมและวัฒนธรรม การที่อาจารย์มีบทบาทในการกระตุ้นการเรียนรู้จากการทำงานเป็นทีม และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี ซึ่งไม่เพียงแต่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่ยังช่วยพัฒนา

ความสัมพันธ์ทางสังคม และทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ ทั้งหมดนี้สะท้อนว่า บทบาทของผู้สอนในฐานะ “ผู้ชี้นำ” (scaffolding) มีความสำคัญอย่างยิ่งในการสนับสนุนให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ

องค์ความรู้ใหม่

จากการสังเคราะห์กรอบแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ส่งผลต่อสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา ทำให้ได้ตัวบ่งชี้ตัวแปรด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา และปัจจัยที่ส่ง ผลต่อสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษาประกอบด้วย 7 ตัวแปร ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ การเห็นคุณค่าในตนเอง บุคลิกภาพ ทักษะคิดของนักศึกษาที่มีต่อเพื่อน การเลี้ยงดูของครอบครัว การจัดการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย แต่พบตัวแปร 5 ตัวแปร ที่ส่งผลต่อสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา ได้แก่ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ทักษะคิดของนักศึกษาที่มีต่อเพื่อน การเห็นคุณค่าในตนเอง การเลี้ยงดูของครอบครัว และการจัดการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน 5 ตัวแปรนี้ส่งผลต่อสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา ดังแผนภูมิ

ภาพที่ 1 กรอบแผนภูมิมองค์ความรู้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ทักษะคิดของนักศึกษาที่มีต่อเพื่อน การเห็นคุณค่าในตนเอง การเลี้ยงดูของครอบครัว การจัดการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน ตัวแปรทั้ง 5 นี้ส่งผลต่อสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษาซึ่งการเลี้ยงดูของครอบครัวเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลต่อ

การเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งเป็นตัวกำหนดทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อเพื่อนในสังคมมหาวิทยาลัย การจัดการเรียนการสอนภายในชั้นเรียนและการจัดกิจกรรมของมหาวิทยาลัยมีบทบาทสนับสนุนการสร้างทัศนคติที่ดีและเสริมสร้างความมั่นใจในตนเอง ปัจจัยเหล่านี้ช่วยเพิ่มโอกาสในการสร้างปฏิสัมพันธ์และความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างเพื่อน โดยทั้งหมดเชื่อมโยงกันเพื่อส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีในกลุ่มนักศึกษา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยมีบทบาทสำคัญที่สุดต่อการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา โดยเฉพาะการจัดการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยและการจัดการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน ซึ่งช่วยสร้างโอกาสให้นักศึกษาได้พบปะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การทำงานร่วมกัน และสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ขณะเดียวกันปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล เช่น ทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อเพื่อน การเห็นคุณค่าในตนเอง การเลี้ยงดูจากครอบครัว บุคลิกภาพ และแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ มีบทบาทสนับสนุนที่สำคัญต่อการสร้างและคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อเพื่อน การเห็นคุณค่าในตนเอง การเลี้ยงดูของครอบครัว และการจัดการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน ล้วนส่งผลต่อสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ข้อที่สำคัญ คือ การพัฒนาการจัดการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน เนื่องจากเป็นปัจจัยที่มหาวิทยาลัยสามารถควบคุมและปรับปรุงได้โดยตรงผ่านการพัฒนาหลักสูตรและวิธีการสอน อาจารย์ควรเน้นการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม เช่น การทำงานเป็นกลุ่ม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีปฏิสัมพันธ์ที่มีคุณภาพ สร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน และพัฒนาทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ การเปลี่ยนแปลงนี้จะส่งผลกระทบในวงกว้าง เพราะนักศึกษาจะได้รับประโยชน์จากบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา เพื่อหาตัวแปร ที่ดีที่จะนำมาพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษาในการวิจัยในครั้งต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษา กับ นักศึกษาระดับชั้นอื่น ๆ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาที่เป็นของรัฐ

2.3 ควรมีการสัมภาษณ์เชิงลึกถึงแนวทางการพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของ นักศึกษากับอาจารย์ผู้สอน พ่อแม่หรือผู้ปกครอง และนักศึกษาระดับอื่น ๆ เป็นต้น เพื่อหาผล วิจัยที่สามารถนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2561). สถิติสำหรับงานวิจัย : หลักการเลือกใช้เทคนิคทางสถิติในงานวิจัย. กรุงเทพฯ: หจก.สามลดา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับอัปเดต). เรียกใช้เมื่อ 9 กันยายน 2567. จาก <https://www.moe.go.th/>

จำนงค์ นามมา และ จักรี ศรีจารุเมธีญาณ. (2564). มิติของการสร้างมนุษย์สัมพันธ์ในองค์การ. วารสาร มจร. อุบลปริทรรศน์, 6(2), 779-790.

จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์และคณ. (2552). สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์. (2557). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ:ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิชิต ฤทธิจรูญ. (2549). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: เฮาส์ออฟเคอร์มีสท.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ. (2567ก). คู่มือนักศึกษาปีการศึกษา 2567. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.

ลักขณา สริวัฒน์. (2556). มนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

วิชัย ศรีชะเกษ, ยุภาพร ยุภาศ และ ภักดี โพธิ์สิงห์. (2565). ความสัมพันธ์ของมนุษย์ในยุคสมัยของความพลิกผัน. วารสาร มจร. อุบลปริทรรศน์, 7(3), 187-200.

สมพร สุทัศน์ีย์, ม.ร.ว. (2554). *มนุษย์สัมพันธ์*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สุเมธ พงษ์เกตุรา. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมพันธภาพกับเพื่อน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสารสาสน์เอกตรา เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ ช่างประดับ. (2550). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Prentice-Hall.

Blau, P. M. (1964). *Exchange and power in social life*. John Wiley & Sons.

Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development*. Harvard University Press.

Burns, N., & Grove, S. K. (2009). *The practice of nursing research: Appraisal, synthesis, and generation of evidence* (6th ed.). Saunders Elsevier.

Costa, P. T., & McCrae, R. R. (1992). *Revised NEO Personality Inventory (NEO-PI-R) and NEO Five-Factor Inventory (NEO-FFI) professional manual*. Psychological Assessment Resources.

Erikson, E. H. (1963). *Childhood and society*. Norton.

Forgas, J. P. (2002). Feeling and doing: Affective influences on interpersonal behavior. *Psychological Inquiry*, 13, 1-28.

Homans, G. C. (1958). Social behavior as exchange. *American Journal of Sociology*, 63(6), 597-606.

Johnson, D. W., Johnson, R. T., & Holubec, E. J. (1998). *Advanced cooperative learning* (3rd ed.). Interaction Book Company.

Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370-396.

McClelland, D. C. (1961). *The achieving society*. Van Nostrand.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). Harper & Row.